

Jak motywować uczniów do nauki?

Każde dziecko ma naturalną motywację do uczenia się i czerpie radość z opanowywania nowych umiejętności. Często z czasem dzieci zaczynają tracić pasję poznawczą, dzieje się tak zwłaszcza, gdy zaczynają naukę w szkole. W dużej mierze od rodziców zależy jak dziecko poradzi sobie w nowym środowisku oraz, czy będzie miało motywację do nauki.

Pozytywne i negatywne wpływy rodziców na motywację do nauki.

To, jak dziecko radzi sobie w szkole zależy nie tylko od jego zdolności umysłowych, inteligencji, predyspozycji, ale także od sytuacji w rodzinie, stylu wychowania, postaw rodziców, organizacji życia domowego, warunków życia i atmosfery panującej w rodzinie.

Dziecko albo uwierzy we własne siły i zdobędzie zaufanie do samego siebie albo utrwali złe nawyki przeszkadzające mu w realizacji celów. Dlatego dzieci utalentowane mogą zaprzepaścić swoje możliwości, jeśli są przesadnie krytykowane przez swoich rodziców. I przeciwnie, dziecko chwalone i w wyraźny sposób doceniane rośnie w poczuciu zadowolenia ze swojej osoby, buduje właściwy obraz siebie, ma ochotę próbować nowych umiejętności i rozwijać je, nie boi się porażek.

Wpływy negatywne. Błędy popełniane przez rodziców powodujące niewykorzystywanie potencjalnych możliwości przez dzieci:

1. Rozpieszczanie dzieci – dzieci nie muszą podejmować żadnych wysiłków, żeby osiągnąć upragnione cele, bo rodzice wszystko podają „na tacy”,
2. Nadopiekuńczość – dzieci są ciągle wyręczane i kontrolowane, nie mają okazji nauczyć się podejmowania decyzji, są przekonane, że nic same nie potrafią, rodzice mówią np. „Ja to zrobię, tobie się to nigdy nie udaje. Ty zawsze zapominasz”,
3. Rywalizacja z rodzeństwem – poczucie nieustającej konfrontacji, porównywania, walka o względy rodziców stwarzają atmosferę ciągłego zagrożenia, niesprawiedliwości,
4. Duże zdolności – w szkole nie ma atmosfery przychyłnej uczniom zdolnym, wybitnym, ale kłopotliwym, nauczyciele często nie wiedzą, co z nim zrobić a koledzy szydzą z „mózgowca”,
5. Manipulowanie otoczeniem - dzieci manipulatorzy, tyrani, to często dzieci rodziców skłóconych, zbyt pobłażliwych, zapracowanych ponad miarę albo jedynacy uwielbiani przez najbliższych,
6. Zdezorganizowany dom – chaos i nieuporządkowany tryb życia utrudniają przystosowanie się do szkolnej rutyny i wypełniania obowiązków,
7. Przecenianie możliwości dzieci – rodzice stawiają dzieciom zbyt wysokie wymagania, dziecko nie jest w stanie im sprostać, co wywołuje u niego frustrację,
8. Ciągłe pouczanie i krytykowanie – rodzice często „prawią kazania” tonem osoby wszystkowiedzącej i nieomyłnej, stale podają siebie za przykład, lubią udowadniać dziecku, że zawsze mają rację.

Wpływy pozytywne. Pożądane zachowania rodziców, które pozytywnie wpływają na motywację i stosunek dzieci do nauki:

1. Służenie przykładem – jeżeli rodzice czytają książki i czasopisma, dyskutują na różne tematy, mają swoje hobby, grają z dziećmi w gry edukacyjne, wtedy dzieci będą bardziej skłonne poszerzać swoją wiedzę, gdyż będzie im się to wydawało naturalne,
2. Dostrzeganie sukcesów, pochwały – dostrzeganie i docenianie wysiłków, zmian na lepsze; z czasem należy zmniejszać ilość pochwał,

3. Stawianie racjonalnych wymagań – aspiracje rodziców wobec dzieci powinny być odpowiednie do posiadanych predyspozycji i uzdolnień,
4. Właściwa organizacja czasu – pomoc dziecku w rozplanowaniu czasu kilka dni naprzód oraz pomoc w organizacji czasu wolnego, pilnowanie, aby dziecko miało wystarczająco dużo czasu na zabawę, ruch, rozwijanie zainteresowań, ważne jest kontrolowanie ilości czasu poświęcanego na telewizję i komputer;
5. Pomoc w nauce – należy zachęcać dziecko do samodzielnego rozwiązywania problemów oraz pomagać mu, gdy sobie nie radzi (tłumaczyć, wskazywać źródła wiadomości, przepytwać dziecko z materiału, pokazać, jak robić notatki, uczyć się do egzaminów, itp.); nie należy odrabiać za dziecko prac domowych; liczy się też odpowiednie nastawienie i chęć oraz pomoc w wyrobieniu właściwych nawyków uczenia się,
6. Interesowanie się problemami dziecka – jeżeli reakcja rodziców na problemy dziecka jest przesadzona albo sprawy dziecka są traktowane jako mało ważne, wówczas dzieci nie będą szukały pomocy w rozwiązywaniu problemów u rodziców,
7. Pozytywne emocje – należy panować nad złością, gniewem, frustracją, nie należy „odbijać” swoich złych humorów na dzieciach,
8. Madre karanie – wymierzanie kar jak najrzadziej, gdy są konieczne i adekwatnie do przewinienia, nie stosowanie kar cielesnych!
9. Nagradzanie – nagrody należy stosować mądrze, gdyż zbyt dużo nagród i bardzo drogie mogą wypaczyć charakter, często wartościowsze od nagrody jest pochwalenie; dobrze jest zawrzeć z dzieckiem umowę co do określonych postępów w zachowaniu i nauce,
10. Zapewnienie dobrych warunków do nauki – własny pokój do nauki lub przynajmniej własny kącik; miejsce do nauki stwarzające możliwości skoncentrowania się,
11. Traktowanie rodzeństwa na równi,
12. Obowiązki domowe – włączanie dzieci w codzienne zajęcia domowe pomaga w opanowaniu umiejętności przydatnych w nauce i w dalszym życiu.

Podsumowanie

Zachowania i reakcje najbliższych osób mają wyraźny wpływ na motywację dzieci oraz ich stosunek do siebie i szkoły. Ważna rolę stanowią gesty i słowa, ton wypowiedzi, a także stosowane przez rodziców kary i nagrody. Należy się starać, żeby dzieci dobrze się czuły w domu, aby chciały rozmawiać z rodzicami i stawały się coraz bardziej samodzielne. Tylko wtedy możemy spodziewać się dobrych rezultatów w nauce i życiu.

Opracowała: Małgorzata Piotrowska – pedagog, doradca zawodowy